1844 **No. 1.**

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG **den 2 JANUARIJ.**

PROVINCIE VRIESLAND

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 12 Januarij 1844, des voormiddags ten 10 ure, zal onder nadere goedkeuring aan het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*, bij inschrijving en opbod, worden aanbesteed.

Het Verdiepen door ploeging en spuijing, van de Slenk of het buiten Kanaal der Zeesluis de *Munnikkezijlen*, benevens het Doorgraven van het uiteinde van dit Kanaal tot in het *Reitdiep* over de lengte van ongeveer 115 el.

Het bestek daarvoe, zal twaalf dagen te voren ter lezing liggen aan opgemeld Gouvernementshuis en op de voor deze Provincie gebruikelijke leesplaatsen of logementen, alsmede bij den Sluiswachter aan de *Munnikkezijlen*; terwijl voorts op den *derden dag* vóór de aanbesteding, de noodige aanwijzingen door den aanwezigen Opzigter aan de gegadigden zullen worden gedaan en inmiddels de nader verlangde inlichtingen te bekomen zijn, bij de Heeren Hoofd-Ingenieur *A. C. Kros* en den Provincialen Ingenieur *C. J. Bolten*, beide te Leeuwarden.

Leeuwarden, den 28 December 1843. *De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,* VAN SIJTZAMA.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-* en *roggebrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 29 December 1843, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,25.
Van de *Rogge* per last . . . . - 163,50.

Leeuwarden, den 30 December 1843.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, JAN SIJTZAMA.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 28 *December*. Het gehee der koninklijke aanspraak onderscheidt zich door een groot karakter van wardigheid. *Lodewijk Philips* neemt altijd als ernstig op de eenige officiële gelegnheid, welke hij op gezette tijden heeft om het koningschap en de wettige vertegenwoordigers des volks in aanraking te brengen. Bij de opening van elke zitting heeft men dan ook kunnen opmerken, dat de monarch getracht heeft zijne woorden den Souverein eener groote natie waardig te doen zijn.

De troonrede verschilt van die van het vrige jaar door den daarin heerschenden algemeenen toon. Bij de opening der zitting van 1842, drukte nog een zwaar verlies op de lotsbestemming van Frankrijk en in het bijzonder op die van het koninklijke gezin. Thans is de roefheid nog niet geheel geweken; maar de toekomst vertoont zich minder omeven met moeijelijkheden, en *Lodewijk Philips* heeft dezelve kunnen te geroet zien zonder haar met donkere kleuren te schilderen.

Evenwigt der financien, de vrede meerdan immer verzekerd, vredelievende en vriendschappelijke betrekkingen met ale Mogenoheden; geene speciale paragraaf toegewijd aan het Engelsche bongenootschap, de spoedig verwachtte algemeene rust in Algerie ziedaar verschillende gedeelten der troonrede.

In de aanspraak wordt melding gemaakt an de aangelegenheden van Griekenland en van Spanje. De paragraaf betreffende Spanje, spreekt van de zorgen, waarvan de Koningin *Isabella II* het voorwerp is. Men versta dit wel. Dit zijn niet de zorgen van den Koning der Franschen voor de Koningin van Spanje, maar de zorgen van *Lodewijk Philips* vor *Isabella*, van den zeventigjarigen oom voor eene geliefde nicht, die naauwelks meerderjarig verklaard is.

Buitendien vindt men in de woorden, ie betrekking hebben tot Spanje en Griekenland, eene zinsnede, die opmerkingverdient: „De monarchie zal hech- „ ter worden door den wederzijdschen eerbied jegens de regten van den troon „ en jegens de openbare vrijheid." Het isniet mogelijk, dat *Lodewijk Philips* zich van deze woorden zonder bedoeling zude bediend hebben. In alle tijdvakken der geschiedenis heeft men Koninge en hoofden van natien, zelfs hen, die van de onbeperkte magt het minst geruik gemaakt hadden, op het einde van hun leven waarborgen voor de toekost zien geven, en de Koning der Franschen zal eene middellijke maar officiële en plegtige aanbeveling hebben willen rigten aan den Prins, dien het lotroept om in eenen gegeven tijd de teugels van het bewind te voeren.

Eene laatste paragraaf, de aandacht ovevaardig, is die betreffende de vrijheid van onderwijs. Er zal voldaan wordeman de voorschriften van het Charter, maar *het gezag* en *de werking van en staat* op het openbaar onderwijs zal gehandhaafd worden. Deze woorden jn veel beteekenend in de krisis, welke op dit oogenblik tusschen de universitit en de bisschoppen heerscht. De regering heeft bij deze officiele omstandighei eene voor de universiteit gunstige verklaring willen doen en tevens eens vooraan de geesteiljkheid onder het oog brengen, dat men vast besloten heeft hare aanmatigingen tegen te gaan.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 28 *December*. I de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen eene konitlijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, en vergezeld van eenmemorie van toelichting, *tot vaststelling eener buitengewone belasting op debezittingen en daarmede gepaard gaande vrijwillige geldleening.*

Dit ontwerp is vervat in twee afdeelingen.

De eerste houdt bepalingen in omtrent d vrijwillige geldleening. Dezelve wordt geopend ten laste van het rijk, tot eenkapitaal van 150 milioen guldens, tegen eene rente van 3 pCt. in het jaar. Er illen geene inschrijvingen dan van *f* 100 of het veelvoud dier som worden aangeomen. De stortingen zullen moeten geschieden: vóór den 1 April 1844, voor; voor 1 Julij, 1 October, 1 Januarij 1845, 1 April, 1 Julij en 1 October op elken termijn, voor ⅛. Iedere storting moet geschieden voor 30 pCt. in ge of Schatkistbilletten, en voor de overige 70 pCt. naar keuze der deelnemers igeld of in schuldbrieven ten laste van het Rijk of deszelfs overzeesche bezitting, tot den volgenden prijs, als:

a. Inschrijvingen in het grootboek der 2½ Cts. Nat. Schuld of Certificaten dier schuld tegen 56 pCt.

b. Inschrijvingen in het grootboek van de pCt. Nat. Schuld of Certificaten dier schuld tegen 100 pCt.

c. Schuldbekentenissen ten laste van het vomalig Amort. Synd., rentende 4½ pCt. tegen 95 pCt.

d. Schuldbekentenissen als voren, rentende pCt., tegen 82 pCt.

e. Domein Losrenten, rentende 5 pCt., tegeroo pCt.

f. Losrenten ten laste van 's Rijks Overzeesche Bezittingen, rentende 5 pCt., tegen 100 pCt.

Alle onverschenen coupons moeten gevoegezijn bij de in te leveren schuldbrieven, en zal de verloopene rente tot den laaten der maand, voorafgaande aan die, waarin de storting plaats heeft, als gereedeld worden aangenomen.

Voor het bedrag der te doene stortingen zuen worden afgegeven recepissen, verwisselbaar, in inschrijvingen op een nieuw te leggen Grootboek, rentende 3 pCt, ten laste van het Rijk. Bovendien zvoor ¼ van elke storting worden afgegeven een of meerdere certificaten aan toonr, ter keuze van den inschrijver, welke als geld zullen worden aangenomen in debelasting op de bezittingen. Voor de vrijwillige deelneming van wijlen Z. M. Kiing *Willem Frederik graaf van Nassau*, groot 10 millioenen gulden in gereed ld, in deze geldleening, zullen zoodanige certificaten aan toonder niet worden egeven. Ieder die in de geldleening voor *f* 300,000 *ten zijnen name* deel nmt, zal zich daardoor geheel bevrijden van de belasting op de bezittingen. De geheele opbrengst in gereed geld der geldleening zal, voor zoo verre de wet ttent het gebruik daarvan geene beschikking heeft gemaakt, onder aftrek der ndige onkosten, geheel worden besteed tot aflossing van schulden ten laste vant Rijk, rentende 5 pCt. Ook zal hiervan worden afgetrokken eene uitkeeringoor het geval, dat de buitengewone belasting geen voortgang heeft. In dateval namelijk zullen de certificaten aan toonder ingetrokken worden tegen 16Ct. van derzelver bedrag, mits die worden ingeleverd binnen vijf jaren, na datoe gedane oproeping. In dat geval zal aan de inschrijvingen van *f* 300,000, is zich binnen gelijken termijn daartoe aanmeldende, worden uitbetaald 4 pCt.an het bedrag hunner inschrijving. — Aan de makelaars en commissionairs ziworden toegekend, en uit de opbrengst der geldleening voldaan, ⅛ pCt. van k bedrag der door hen gedane inschrijving. — Indien in de leening voor 150 millioen of meerder mogt worden deelgenomen, zal het meerdere ook worden aangenomen, en zal de buitengewone belasting op de bezittingen geen voortgang hebben.

De *tweede* afdeeling van het ontwerp houdt bepalingen in omtrent de *buitengewone belasting*. Daarbij wordt, ter voorziening in de buitengewone behoeften van 's rijks schatkist, in het geval, dat de vrijwillige leening niet volteekend wordt, eene buitengewone belasting uitgeschreven ten beloope van *een en een half ten honderd* van de bezittingen en van het kapitaal, hetwelk de inkomsten, niet uit bezittingen, ter zake waarvan de belasting betaald wordt, vloeijende, gerekend worden te vertegenwoordigen. Belastingschuldig zal zijn ieder ingezeten, die zijn domicilie of den zetel zijns vermogens binnen dit rijk heeft, of op den eersten December 1843 heeft gevestigd gehad, mitsgaders alle Nederlanders, die zich in vreemde landen bevinden. Met ingezetenen worden, voor de toepassing dezer wet, gelijk gesteld: 1°. zedelijke ligchamen binnen het rijk gevestigd; 2°. buitenlanders en zedelijke ligchamen, niet binnen het rijk gevestigd, mitsgaders Nederlanders in de bezittingen en volkplantingen van het rijk in andere werelddeelen, voor zooverre derzelver binnen het rijk gelegene onroerende goederen betreft.

Van de belasting zijn vrijgesteld: zij, die in de vrijwillige geldleening hebben deel genomen; zij, wier aan de belasting onderworpene bezittingen niet meer dan *f* 1000 bedragen en wier inkomsten, niet uit bezittingen voortvloeijende, beneden de *f* 600 zijn; en zij, die zich na de afkondiging der voorgedragene wet, binnen het rijk nederzetten. Onder bezittingen worden bij het ontwerp verstaan alle roerende en onroerende, ligchamelijke of onligchamelijke goederen, welke voorwerpen van bijzonder eigendom zijn. Onder bezittingen zullen niet worden begrepen: 1°. Onroerende goederen, buiten 's lands, of in de kolonien van den staat gelegen; en 2°. de goederen van provincien, gemeenten, heemraadschappen, dijk- en polderbesturen, openbare instellingen, godshuizen, gestichten ad pios usus toebehoorende, blijvend bestemd tot eigen gebruik, en niet om daarvan vruchten of inkomsten te trekken.

Als waarde wordt aangenomen:

§ I. Voor de gebouwde en ongebouwde eigendommen: het belastbaar inkomen voor hetwelk zij in de registers van het kadaster zijn ingeschreven tegen den penning twee en twintig en een half tot kapitaal gebragt. Wanneer deze grondslag, ter berekening van de waarde, ontbreekt, wordt de waarde door den belastingschuldige in gemoede geschat.

§ II. Voor erfpachten, grondrenten, opbrengst van beklemmingen, tijnsen, cijnsen en andere soortgelijke prestatien, het 25-voud van derzelver jaarlijksch zuiver bedrag. In natura betaalbaar zijnde, wordt het bedrag naar den laatsten marktprijs tot geld herleid.

§ III. Voor openbare schuldbrieven, actien, dividenden, de prijs volgens de eerste prijs-courant in de maand Januarij des jaars 1844 voor de regeling van het regt van successie opgemaakt, en, voor zoo verre zij op de prijs-courant niet voorkomen, de in gemoede geschatte waarde, een en ander verhoogd met tien ten honderd van de werkelijke waarde. De op 1 Januarij 1844 verschenen renten of Coupons in Nederlandsch geld betaalbaar zijnde, voor derzelver nominaal bedrag; in vreemd geld betaalbaar zijnde, voor de in Nederlandsch geld aangekondigde som; of, zoo deze som nog niet is aangekondigd, voor het in het jaar 1843 ontvangen bedrag.

§ IV. Voor granen, derzelver middelbare prijs, zoo als die in de eerste prijscourant van 1844 zal zijn vastgesteld, voor andere waren of koopmanschappen de in gemoede geschatte waarde, en, voor zoo verre zij voorkomen op de prijscourant van 's rijks wege voor de berekening der in- en uitgaande regten opgegeven, naar de laatste prijs-courant, ten dien einde in den loop des jaars 1843 opgemaakt.

§ V. Voor schepen, schuiten en vaartuigen met derzelver inventaris, de in gemoede geschatte waarde.

§ VI. Voor meubelen of huisraad, den gezamenlijken inboedel des belastingschuldigen uitmakende, de waarde naar welke de personele belasting over het jaar 1843 en 1844 van dezelve berekend is. Voor meubelen welke niet aan die belasting onderworpen zijn of, in 1843 en 1844 geweest zijn, mitsgaders voor kleederen, lijflinnen, parelen, juweelen, lijfsieraden, goud, zilver en andere kostbaarheden, boeken, schilderijen, prenten, medailles, antiquiteiten, instrumenten, zeldzaamheden, en dergelijke, de in gemoede geschatte waarde derzelve.

§ VII. Voor inschulden, wissels, verhandelbaar papier, derzelver nominale waarde, of, eene mindere waarde hebbende, naar die waarde, welke men in gemoede vermeent, daaraan te kunnen toeschrijven.

§ VIII. Voor paarden, runderen en ander vee, voor hooi, stroo en voor alle andere voorwerpen, voor welke bij deze wet geen bijzondere maatstaf is aangewezen, de waarde, waarop zij door den belastingschuldige in gemoede worden geschat.

In alle de gevallen waarin het aan den belastingschuldige is overgelaten, de waarde der goederen in gemoede te bepalen, zal het hem vrij staan, dezelve door schatters te doen waarderen op de wijze ten slotte van art. 16 der wet van 27 December 1817, voor de regeling van het regt van successie vastgesteld.

Van de in voege voormeld opgemaakte waarde der bezittingen en van het kapitaal, op de wijze voor vermeld, uit de inkomsten te zamen gesteld, zoodanig als die op 1 Januarij 1844 aanwezig zijn, worden de schulden des boedels, met berekening der lijfrente en jaarlijksche prestatien, op hetzelfde tijdstip bestaande, afgetrokken, voor zoo verre de grondbelasting en op onroerende goederen gevestigde renten, mitsgaders, wat de huren van op beklemming uitgegevene eigendommen betreft, tegen den penning twee en twintig en een half tot kapitaal gebragt.

Ter te gemoetkoming aan de eigenaren van tiendpligtige landen, wordt aan dezen het regt toegekend, om, in het eerste jaar, waarin, voor den jare 1850, op dezelve tiendbaar gewas groeit, twee vijfde van den tiend in stede van een vijfde in te houden.

De inkomsten welke, ten opzigte van deze wet, in aanmerking komen, en alzoo tot belastbaar kapitaal gebragt worden, zijn die welke voortspruiten uit onroerende goederen in vreemde staten en in de volkplantingen en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen; voorts uit ambten, bedieningen, wachtgelden, lijfrenten, pensioenen, tontines, periodieke uitkeeringen, neringen, beroepen, bedrijven van welken aard ook, niet gedreven wordende met kapitalen, welke, op zich zelve reeds, als bezittingen, aan de belasting onderworpen zijn. De voormelde inkomsten, zoodanig als die berekend worden werkelijk te zullen genoten worden, uit ambten, bedieningen, wachtgelden, pensioenen, over het jaar 1844, en ten opzigte van alle andere inkomsten, zoodanig als het gemiddeld bedrag van de jaren 1841, 1842 en 1843 zal bevonden worden: het een en ander naar den ouderdom der personen, van welker leven de verschuldigdheid, het genot of het aanwezen derzelve afhangt, naar den navolgenden regel, tot kapitaal gebragt: voor personen beneden de tien jaren, tegen den penning 10; van 10 volle jaren tot 20, 9; van 20 tot 30, 8; van 30 tot 40, 7; van 40 tot 50, 6; van 50 tot 60, 5; van 60 tot 70, 4; van 70 tot 75, 3; en van 75 en hoogere jaren, 1. De inkomsten, voortspruitende uit ambten en bedieningen, welke niet voor het leven zijn opgedragen, en uit beroepen, neringen en bedrijven zullen tegen geenen hoogeren penning dan den penning vijf tot kapitaal gebragt worden.

Het bedrag van eens ieders belasting moet betaald worden in zeven termijnen, waarvan de eerste, groot een vierde gedeelte, verschijnen zal vóór 1 April 1844, en wel op het nader bekend te maken tijdstip, en de zes overige, ieder groot een achtste, vóór 1 Julij 1844, 1 October 1844, 1 Januarij, 1 April, 1 Julij en 1 October 1845.

Ouders, voogden, curators, gehuwde mannen voor hunne vrouwen, hetzij in of buiten gemeenschap gehuwd, de man, indien hij, in geval van scheiding van goederen, de administratie heeft, zoo niet, man en vrouw beiden; bewindvoerders, uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, voor zoo verre hun de geheele of gedeeltelijke in beheering des boedels is toegekend, en dezelve boedels op 1 Januarij 1844 nog niet zijn verdeeld, en alle andere personen, met het beheer of toezigt over den persoon, of de goederen van derden belast, zoo mede de bestuurders van gestichten en instellingen van allen aard zijn verpligt, voor hunne geädministreerden, of ter zake van de door hun geädministreerde goederen, aan de bepalingen dezer wet te voldoen; zij zijn deswege in persoon en in hunne eigene goederen aansprakelijk; zonder wat de verbeurde straffen betreft, eenig verhaal te kunnen uitoefenen. Met toestemming van het bevoegde regterlijk gezag of de bevoegde administrative magt, kunnen zij verpanden, bezwaren, of vervreemden, zoodanig gedeelte der goederen, als voor de betaling der belasting noodzakelijk zal worden bevonden. Dezelfde bevoegdheid wordt, mits onder

gelijke toestemming, aan fidei-commissaire en usufructuaire bezitters toegekend. Ingeval van erfstelling onder de hand, of van vruchtgebruik, wordt de belasting door den bezwaarden erfgenaam of vruchtgebruiker betaald, doch bij het eindigen des genots, wordt hem het betaalde vergoed, onder korting van hetgeen hij op den voet van art. 27 volgens de inkomsten, zou hebben moeten betalen. Voor zoo verre, in onverdeelde boedels, geen uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen bestaan, zijn de gezamenlijke erfgenamen of eigenaren hoofdelijk tot de nakoming der verpligtingen, bij deze wet opgelegd, gehouden.

De belastingschuldigen worden, naar mate der som, waarover zij de belasting verschuldigd zijn, verdeeld in de navolgende klassen,

1ste	Klasse	van	*f*	1000	tot	*f*	3000
2de	»	»	»	3000	»	»	6000
3de	»	»	»	6000	»	»	10000
4de	»	»	»	10000	»	»	20000
5de	»	»	»	20000	»	»	35000
6de	»	»	»	35000	»	»	60000
7de	»	»	»	60000	»	»	90000
8ste	»	»	»	90000	»	»	130000
9de	»	»	»	130000	»	»	180000
10de	»	»	»	180000	»	»	240000
11de	»	»	»	240000	»	»	300000
12de	»	»	»	300000	»	»	400000
13de	»	»	»	400000	»	»	550000
14de	»	»	»	550000	»	»	750000
15de	»	»	»	750000	»	»	1000000
16de	»	»	»	1000000	»	»	1300000
17de	»	»	»	1300000	»	»	1800000
18de	»	»	»	1800000	»	»	2500000
19de	»	»	»	2500000	»	»	3600000
20ste	»	»	»	3600000	»	»	5800000
21ste	»	»	»	5800000	en hooger.		

Voor de storting wordt afgegeven eene kwitantie aan toonder, welke door den ontvanger verzegeld wordt uitgereikt.

In de maand April 1844 wordt aan ieder ingezeten een billet van aangifte ter invulling toegezonden. Dit billet wordt door hen, die niet onderworpen zijn aan de belasting, ingevuld met de verklaring dat zij vrij zijn. De belastingschuldigen, daarentegen, geven op *of* de klasse, waarin zij zich rangschikken, *of* de som, welke voor den eersten termijn betaald is.

De wet bepaalt meerdere regelen ten deze.

In geval van wettige verhindering, kan de eed, op de door de kommissie verleende toestemming, op behoorlijke volmagt worden afgelegd.

Eéne algemeene oproeping van de belastingschuldigen wordt gedaan, om de hun afgegeven kwitantien, tegen reçu, in te dienen bij de kommissie van voorloopig onderzoek.

Indien deze kommissie in de aangifte berust, geeft zij daarvan aan de belanghebbenden kennis. Binnen veertien dagen leggen deze den eed af, wegens het opmaken van hunne begrooting. Hierop wordt de kwitantie, tegen intrekking van het afgegeven reçu, teruggegeven, en wordt, bij de aanzuivering der overige termijnen, aan iedere betaling door den ontvanger op de kwitantie het bewijs van betaling gesteld.

Die niet op de oproeping de kwitantien overleggen, op eenige andere oproeping der commissie niet verschijnen, of nalatig zijn in de eedsaflegging, worden zoo zij niet vrijgesteld zijn, ambtshalve aangeslagen.

Indien de commissie van voorloopig onderzoek vermeent in de aangifte of klassificatie niet te kunnen berusten, verwijst zij den belastingschuldige, zonder opening der kwitantien, naar de commissie van eind-onderzoek. Indien deze berust in de inlichtingen of justificatien der belastingschuldigen, dan doet de commissie van hare goedkeuring blijken, volgens de wet; zoo niet, of bij niet verschijnen van den opgeroepene, wordt dezen ambtshalve aangeslagen, en wordt deze aanslag, ter vervolging van den bevoegden rijksontvanger, aan den belastingschuldige beteekend.

Indien deze zich met dien aanslag ambtshalve bezwaard acht, dan kan hij zich voorzien bij gedeputeerde staten, binnen de dertig dagen na het doen der beteekenis voormeld. Anders blijft de aanslag geldig, zonder verdere wijziging.

De administratie van 's Rijks middelen, aan welke de ontvangst en invordering der belasting zal worden opgedragen, zal zich, van hare zijde, binnen vier weken na de uitspraak der commissie, in hooger beroep kunnen voorzien bij gedeputeerde staten.

In bezwaren betrekkelijk den aanslag (zie hierboven), zijn gedep. staten bevoegd, van de belastingschuldigen of van de administratie van 's Rijks middelen zoodanige inlichtingen, bijzonderheden en bewijsmiddelen te vorderen, als zij tot hunne overtuiging en ter behoorlijke toepassing der wet vermeenen noodig te hebben. — De collegien van gedep. staten kunnen in dezen niets beslissen, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is; in hunne uitspraak moet het getal der aanwezige leden worden uitgedrukt.

Iedere provincie wordt verdeeld in belastingdistricten. In ieder district wordt opgerigt eene commissie van voorloopig en eene andere voor eind-onderzoek. De commissie van voorloopig onderzoek is zamengesteld uit vijf leden, waarvan *twee* bestendig en *drie* afwisselend zullen wezen; de laatste naarmate van de gemeente, of het onderdeel van de gemeente, waaromtrent het onderzoek plaats heeft. De *bestendige* leden zijn: *a.* de kantonregters, als door den Koning voor ieder district zullen worden aangewezen; *b.* een der ambtenaren van 's Rijks belastingen, niet beneden den rang van ontvanger, mede door Z. M. aan te wijzen,

De *afwisselende* leden zijn: *a.* de burgemeester of een lid van het plaatselijk bestuur, door den Koning aan te wijzen; *b.* twee ingezetenen derzelfde gemeente, van welke een moet zijn zetter der directe belastingen, en een ander ingezeten te kiezen, voor gemeenten van eene hoogere bevolking dan van 15,000 zielen, uit de 24, en voor de overige gemeenten uit de 12 in de directe belastingen hoogst aangeslagenen in de gemeente, en binnen dezelve woonachtig.

De commissie van eind-onderzoek is zamengesteld uit zeven leden, als 3 bestendig en 4 afwisselend.

De zamenstelling van deze commissie wordt verder bepaald. De commissien bepalen hare zitdagen, die van voorloopig onderzoek enz. De leden der commissien leggen, onder belofte van geheimhouding en inachtneming van alle mogelijke getrouwheid en onzijdigheid in de uitoefening der aan hun opgedragen werkzaamheden, den eed af in handen van den kantonregter, en deze of zijn plaatsvervanger in handen des presidents van de arrondissements-regtbank.

Die zich, zonder voldoende reden van verschooning, aan de aanvaarding of vervulling der commissien voormeld onttrekken, zullen worden verklaard vervallen, en voor het toekomstige uitgesloten van alle lands- of plaatselijke bedieningen; behalve de verbeurte eener boete van *f* 2000 tot *f* 5000.

De beoordeeling der redenen van verschooning is bij uitsluiting opgedragen aan gedeputeerde staten van het gewest, welke, nadat de weigering of het verzuim, bij proces-verbaal, zal zijn geconstateerd, hetzelve onmiddellijk doen toekomen aan den officier bij de arr.-regtbank, waaronder de overtreder behoort. De straf zal, ter vervolging van het openbaar ministerie, door de arr.-regtbanken, regt doende in correctionele zaken, worden opgelegd.

De invordering geschiedt bij parate executie, dezelve wordt uitgeoefend bij dwangbevel, na voorafgaande sommatie. Het dwangbevel is bij lijfsdwang uitvoerbaar.

Aan 's Rijks schatkist wordt, tot zekerheid dezer buitengewone belasting, het regt van privilegie toegekend, voor twee jaren. Dat privilegie zal echter alleen drukken op alle zoodanige verbanden of privilegien, welke *na* het in werking komen der wet ontstaan, boven welke het alzoo den voorrang zal hebben. Het zal volkomen gelijk staan met dat in art. 1185 no. 4, Burg. Wetb. en zal mitsdien uitgeoefend worden volgens art. 1193 en 1194 van het Wetboek.

Alle kwitantien, recepissen, acten, enz. tot deze belasting betrekking hebbende, zijn vrij van zegel en registratieregten enz.

De commissien van onderzoek, zoo mede het collegie van gedeputeerde staten, kunnen uit de lands en plaatselijke archieven, registers en kohieren zoodanige inlichtingen putten en van de rijks- en plaatselijke ambtenaren verlangen, als zij voor de behoorlijke uitoefening hunner werkzaamheden noodzakelijk zullen oordeelen.

Na de aanzuivering van den laatsten termijn der belasting, zullen alle aanteekeningen, betreffende de belastingschuldigen, registers enz. verbrand worden.

Van het beloop der belasting zal worden afgezonderd twee ten honderd, om daaruit goed te maken de onkosten van ontvangst en invordering der belasting, de onverhaalbare kosten van vervolging, alsmede de schadeloosstellingen, en reis- en verblijfkosten der commissien. Het overschot zal, na den geheelen afloop en aanzuivering, bij de opbrengst der belasting worden gevoegd.

Alles wat betreft den vorm der kwitantien, de termijnen en kantoren van betaling; de ambtenaren met de ontvangst en invordering der bijdragen en met de afneming van den eed belast, de schadeloosstelling aan de commissien te verleenen, den tijd van indiening der kwitantien en bewijzen van ontlasting, den aanvang en de regeling van de werkzaamheden der commissien en alle verdere voorzieningen, welke voor de toepassing en behoorlijke uitvoering dezer wet noodzakelijk worden bevonden, zal nader door den Koning, bij een reglement van openbaar bestuur, geregeld en vastgesteld worden.

In deze zitting is nog ingekomen een ontwerp van wet tot aflossing van een deel der schuld aan de Ned. Handelm., en wel voor een bedrag van *f* 22,000 000. Bij dat ontwerp wordt voorgesteld, te bepalen dat het gouvernement tot de aflossing dier schuld wordt gemagtigd; dat de middelen, om daartoe te strekken, uit de buitengewone belasting zullen worden gevonden, en dat, bijaldien die hulpmiddelen niet toereikende mogten zijn, er later bij de wet aanvulling van dezelve zal plaats vinden.

Van den 29sten. Bij Koninklijk besluit van den 26 dezer is jonkhr. mr. *J. A.* ridder *van der Heim van Duyvendyke*, met den eersten Januarij aanstaande, benoemd tot lid van den Raad van State.

— Heden in den namiddag is per expresse uit Hellevoetsluis de tijding aangekomen, dat het stoffelijk overschot van wijlen Z. M. Koning *Willem Frederik* Graaf *van Nassau*, aldaar is aangekomen en dat hetzelve dadelijk naar Rotterdam wordt overgebragt.

Hunne Excell. de minister van marine, *J. C. Rijk*, en de gouverneur der provincie Zuid-Holland, graaf *van der Duyn van Maasdam*, zijn onmiddellijk naar Rotterdam vertrokken, om tegenwoordig te zijn bij de aankomst der stoomschepen met den overvoer belast, en om, ingevolge de hun opgedragen vereerende taak, in naam des Konings, het stoffelijk deel van Neêrlands voormaligen Koning in ontvangst te nemen, en hetzelve te doen plaatsen in de daarvoor gereed gemaakte groote zaal op 's Rijks maritiem etablissement te Rotterdam.

Men verneemt dat de begrafenis Dingsdag aanstaande zal plaats hebben.

ROTTERDAM, *den 29 December.* Tot heden voormiddag was men hier omtrent het arrivement der stoomschepen, met het overbrengen en begeleiden van het stoffelijk overschot van Z. M. den Graaf *van Nassau* belast, nog in het onzekere gebleven, maar vernam toen dat eene expresse uit 's Gravenhage de tijding der aankomst van een dier schepen voor Hellevoetsluis had overgebragt; en in den namiddag dat de minister van marine, schout-bij-nacht *Rijk*, en de graaf *van der Duyn van Maasdam*, groot-officier van 's Konings Huis en gouverneur van Zuid-Holland, aan welke, gelijk men weet, de ontvangst van het koninklijke lijk is opgedragen, uit de residentie alhier aangekomen waren. Omstreeks zes ure is het stoomschip *Cerberus* dan ook voor de stad gekomen, maar onder het afdrukken dezer had de ontscheping van het lijk, uit hoofde van den waterstand, nog niet kunnen plaats grijpen, ofschoon alle aanstalten gemaakt werden om zulks nog voor den nacht te doen geschieden.

Wij zijn in staat gesteld wegens het arrivement en de ontvangst te Hellevoetsluis het volgend berigt in te lasschen:

„ Heden voormiddag ten 9 ure werd van den vuurtoren te Goedereede de Hollandsche vlag geheeschen, zijnde dit een sein, hetwelk door den directeur der marine alhier bepaald was, bij het in het gezigt komen te Goedereede van de twee koninklijke stoomschepen, welke het stoffelijk overblijfsel van Z. M. Koning *Willem Frederik* Graaf *van Nassau*, naar het vaderland overvoerden."

Zoodra het stoomschip *Cerberus* van hier verkend werd, vertrokken onmiddellijk daarna de HH. *Bedloo de Bonovo* en *Reyns*, als expressen, eerstgenoemde naar 's Gravenhage en laatstgemelde naar Rotterdam, ten einde kennis te geven, dat het Koninklijke lijk spoedig Nederlands grond zou bereikt hebben.

Toen het Koninklijk stoomschip Hellevoetsluis naderde, werden van de ter reede en in de havens liggende schepen en vaartuigen, alsmede van de rijks werf, rijks en particuliere gebouwen, vlaggen en wimpels halfsteng en stok geheeschen, en werd er een saluut gedaan, elk van drie en dertig minuutschoten, zoo door Zr. Ms. ter reede liggend transportschip Prins *Willem Frederik Hendrik*, als van elk der zich daar bevindende drie kanonneerbooten.

Bij het op de Voornsche Kanaalhaven komen van Zr, Ms. stoomschip *Cerberus*, begaf zich de commandant der zeemagt alhier, vergezeld van den directeur der Marine, aan boord daarvan, ten einde de van het departement van marine ingekomen orders aan den schout-bij-nacht *Koopman* mede te deelen.

De heer havenmeester *H. Boonars* en de sluiswachter *J. Spaan* hadden, naar men verneemt, op eigen kosten, de sluisdeuren smaakvol met rouw doen draperen, en op verschillende punten, zoo bij de sluizen als havenhoofden, Nederlandsche en rouwvlaggen half stok doen hijschen, hetwelk aan de treurige plegtigheid een verrassenden en diepen indruk bijzette.

Onder het gelui der klokken passeerde het Koninklijk stoomschip de sluizen en het kanaal door Voorne; wordende Zr. Ms. stoomschip *Cerberus* langzaam en statig voortgetrokken door zes zwarte met rouw omhangen paarden, van den jagermeester *P. Qualm.*

Alhoewel de gansche bevolking van Hellevoetsluis, benevens een groot getal aanschouwers van elders, naar hier gesneld, langs de havenzijde en de kanaalboorden geschaard stonden, heerschte er eene volmaakte orde en eene plegtige en roerende stilte, als een bewijs van de innige liefde, eerbied en hoogachting, die Hellevoets ingezetenen hunne beminden Koning hebben toegedragen, terwijl ook aller harten diep weemoedig gestemd waren, door het zoo treurig bewustzijn, dat het dierbaar overschot van hunnen zoo lang geëerbiedigden Vorst nu naar zijne laatste stille rustplaats vervoerd werd.

Hoewel de dag der plegtige begrafenis nog niet met volkomene zekerheid bekend is, denkt men echter vrij algemeen dat die op aanstaanden Dingsdag, althans zeker niet vroeger, zal geschieden. Men zegt, dat op den dag dier plegtigheid de stedelijke schutterij zich des morgens ten vijf ure op de beurs moet verzamelen.

LEEUWARDEN, *den 1 Januarij.* Bij Zr. Ms. besluit van den 4 December 1843, (*Staatsblad no.* 60, zijn ingetrokken de Koninklijke besluiten van 13 Maart 1816, (*Staatsblad no.* 21 en van 18 December 1838, (*Staatsblad no.* 45), nopens de behandeling van verzoeken om ontslag en conversie van fidei-commissaire verbanden. Dit beslit is gegrond op de overwegingen, dat bij de bovengemelde besluiten de wijze van onderzoek en behandeling geregeld is van verzoeken om ontslag en conversie van fidei-commies, welke aan Z. M. worden ingediend; dat, wat de conversie van fidei-commissaire verbanden aangaat, waarin bij art. 1032 van het Ned. Burg. Wetb. is voorzien, de vervallenverklaring van zoodanig verband, voor zoo verre daaromtrent verschil of onzekerheid bestaat, alleen door den regter kan worden uitgesproken.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 28 December het kofschip *Baudina*, kapt. P. H. Klatter, van St. Davids.

Uitgezeild: Den 29 December het schonerschip *Fame*, kapt. W. Barfield, de kofschepen *Anna Margaretha* kapt. M. H. Overmeer en *Henderina*, kapt. J. J. Buiten, alle drie naar Londen.

MENGELWERK.

OVER 's LAND TOESTAND EN DE MIDDELEN TOT HERSTEL.

Onder de geschriften, welke in dezen tijd het licht zien, betrekkelijk de staatkundige en geldelijke aangelegenheden van ons Vaderland, behoort:

Een kort en onpartijdig woord over 's Lands toestand, over bezuiniging, reductie van renten, herziening der grondwet en de herstelling van ons finantiewezen. Uitgegeven te Groningen bij R. J. Schierbeek Junior.

Daarvan is eenig verslag verricht in al de Dagbladen, hetzij ter aanprijzing of ter wederlegging; wij bepalen ons tot de vermelding van den inhoud.

De Schrijver betoogt in den aanvang van zijn geschrift, dat er twee omstandigheden zamenloopen om den ongunstigen toestand van ons Vaderland zelfs zeer bedenkelijk te maken, namelijk de kwijning en het verval van den handel en nijverheid, waaruit gebrek aan werk en dus vermeerdering van armoede bestaat. Deze gesteldheid wordt verergerd door de toenemende bevolking en de al te groote mededinging van vreemdelingen, die den gezeten burger het dagelijksch brood betwisten en de armenkassen uitputten.

Als eene oorzaak tot verergering van 's Lands toestand beschouwt hij het geschrijf van sommige twistzoekers en warhoofden, die het zaad van verdeeldheid uitstrooijen en 's Volks vertrouwen op de Regering en de Staten-Generaal zoeken weg te nemen. Met scherpe trekken teekent hij hier de kwade bedoeling van sommige dagbladen af. Hij acht eene vrije en loijale oppositie onontbeerlijk in eenen constitutioneelen Staat, maar beschuldigt vele opposanten in ons land van onregtvaardigheid en onedelmoedigheid, en staaft zijne beschuldiging met eenige gronden.

Vervolgens treedt hij ter ontwikkeling van het antwoord op de vraag: Welke middelen er moeten aangewend worden om het Land uit deszelfs financieelen nood te redden. Het is hierin, zegt hij, zoo als in alle zaken: Zoo veel hoofden, zoo veel zinnen. Bezuinigingen, zoo als men daarmede aangevangen is, hebben hare grenzen. Zij zijn ontoereikend en hebben eene nadeelige strekking. Zij vermeerderen het getal misnoegden in den lande, vooral met betrekking tot dengenen die vaste posten bezittende, die verliezen; zij werken op den middelstand, op de arbeidende klassen en op 's Rijks schatkist op eene noodlottige wijze terug.

De Schrijver beschouwt echter onzen toestand niet hopeloos, en hij waagt het dus ook zijne meeningen en inzigten openbaar te maken. Eerstelijk geeft hij op wat hij *niet* verlangt en stelt dan de middelen tot herstel voor.

1. Wil hij geene reductie van renten, geen *Staatsbankroet*, want van dit oneerlijk middel zou het gevolg zijn, ellende voor velen en schande voor de Natie.

2. Geene herziening van de Grondwet, vooral niet in deze oogenblikken. Hier

verdedigt de Schrijver het welbegrepen provincialismus en de Statenvergaderingen tevens Kiescollegien zijnde. — Hij wederlegt eenige gronden, aangevoerd door voorstanders van die herziening, en bestrijdt de meening voor de daarstelling eener onbindbare Kamer.

Met het behoud der tegenwoordige belastingen stelt hij voor die te vermeerderen met eene belasting op Tabak, vooral Sigaren, Koffij en Thee, bij den invoer en te verleenen afschrijving bij den uitvoer. Vervolgens eene belasting op de Speelkaarten en eene verbeterde op de Suiker, welke allen voortdurende moeten zijn.

Wat den buitengewonen maatregel betreft, om in de bestaande te Korten te voorzien en het Land te redden, verlangt de S. eene nieuwe gewijzigde conversiewet. Hetgeen dan nog ontbreekt moet aangevuld worden door eene gedwongene geldheffing op de bezittingen en inkomsten, maar vooraf wil hij door de Regering alle andere middelen hebben beproefd, vooral die van eene vrijwillige inschrijving. Dit plan moest in de wet, tot vaststelling der gedwongene geldheffing, worden opgenomen. De inschrijving moest geschieden voor ronde sommen, het minimum door de Regering te bepalen. Beliep het ingeschrevene drie vierde of meer van het benoodigde, dan verviel de gedwongen geldheffing en het nog ontbrekende kon door eene vrijwillige geldleening tegen behoorlijke rente worden aangevuld, terwijl het ingeschrevene in dat geval als don gratuit zou worden ontvangen. Bedroeg evenwel het vrijwillig ingeschrevene meerder dan drie vierde, het zou dan toch aangenomen en binnen een bepaalden tijd moe- kon opgebragt worden; de quitantien voor contant geld aangenomen, en eindelijk bij de betaling voor elke honderd guldens aan quitantien zou een schuldbrief, rentende twee en een half of drie percent, op naam, worden afgegeven.

Dit zijn de hoofdtrekken van des Schrijvers plan, hetwelk hij ter verandering en wijziging overgeeft, zijne brochure besluitende met de gevestigde hoop, dat op deze wijze, en het beroep der Regering op de vaderlandsliefde der natie, 's Lands toestand kan worden verbeterd en gered.

Een tegenovergesteld gevoelen, wat betreft de Herziening der Grondwet, wordt ontwikkeld in een onlangs uitgekomen geschrift getiteld:

Betoog der noodzakelijkheid eener spoedige Herziening der Grondwet, te Utrecht bij C. VAN DER POST JR.

Nadat de Schrijver de noodzakelijkheid heeft betoogd van het daarstellen voor Nederland in 1813 van het monarchaal beginsel als eene behoefte, waarvan het gemis gedurende twee eeuwen bitter gevoeld en de wrange vruchten rijkelijk genoten werden, betoogt hij het noodwendige eener grondwets-herziening uit een tweeledig oogpunt, *dat* der ontwikkeling onzer Staatkundige instellingen naar de behoefte des tijds, — en *dat* van het behoud en de krachtige handhaving van het Monarchaal beginsel. Vooruitgang met den tijd is eene hoofdvoorwaarde tot herstel, en langer wachten is het gevaar vergrooten, vooral bij den tegenwoordigen toestand der natie en die der financieele gesteldheid van het Rijk.

Daarna handelt de Schrijver, tot verdediging van zijne tweede stelling, over de onontbindbaarheid der Tweede Kamer, het Kiesregt, de Koninklijke magt, en de verantwoordelijkheid der Ministers, waaruit hij de slotsom trekt, dat de door hem beweerde herziening, zoo wel in het belang der Kroon, als dat der Natie, zoodra mogelijk, geen uitstel lijden kan, terwijl hij beschouwt dat de Regering geroepen is die herziening te bevorderen, om in den tegenwoordigen toestand elke botsing, die ieder oogenblik kan ontstaan, en voor het Koningschap of voor de vrijheid allernoodlottigst wezen kon, te voorkomen.

FRIESCHE SCHILDERS EN GRAVEERDERS.

(*Vervolg.*)

PIETER TANJÉ.

Hij is geboren te Bolsward in Friesland, op den 15 Februarij 1706, en was een verdienstelijk mededinger naar HOUBRAKENS roem, als graveerder van portretten. Van jongs af toonde hij sterke zucht voor de Teekenkunst en besteedde daaraan zijnen meest ledigen tijd, *toen hij knecht was op het Beurtschip van Bolsward op Amsterdam*, daarbij zich toeleggende op het graveren van sieraden op tabaksdoozen, waardoor hij eenige vermaardheid verwierf, welke hem aanspoorde om naar hooger bekwaamheid te streven. Intusschen kennis krijgende aan den beroemden Plaatsnijder JACOBUS FOLKEMA, werd hij door dezen aangemoedigd om zich geheel aan de kunst over te geven, het geen hem, toen 24 jaren oud zijnde, deed besluiten, zijn vorig beroep te laten varen, zich te Amsterdam met ijver op het plaatsnijden toe te leggen en zich daar als kunstgraveerder te vestigen. Hij werd lid van de Amsterdamsche teekenakademie; zijn brave inborst en zijn grage leerlust bezorgden hem de vriendschap en de onderrigtingen der beroemdste kunstenaren, in dien tijd te Amsterdam wonende, als JACOB DE WIT, CORNELIS TROOST, BERNARDUS PICART en JACOBUS HOUBRAKEN. Hierdoor werd zijn lust meer en meer opgewekt tot eene vlijtige behandeling der teekenpen en van het graveerijzer, waardoor zijne vorderingen zoo aanmerkelijk werden, dat de twee groote platen door hem in 1734 en 1737 naar Schilderijen van PARMESIANO gegraveerd, de goedkeuring van het algemeen wegdroegen, en hem als een voornaam Plaatsnijder van de Nederlandsche School bekend maakten, zoodat hij veel werks kreeg niet alleen voor landgenooten maar ook voor buitenlanders, v. GOOL II. 496.

Vele portretten, titels, boek- en kunstplaten, door hem in het koper gebragt, waren de blijken van zoo veel vlijtbetoon, waarin de werkzame TANJÉ volhardde tot aan zijnen dood, die voorviel te Amsterdam, op den 29 Junij des jaars 1761; wordende door dit te vroegtijdig overlijden verhinderd de voltooijing van een familiestuk des Barons VAN ERLACH, hetwelk TANJÉ begonnen had in plaat te brengen.

Daar hij zig toelegde om HOUBRAKEN op zijde te streven, graverende ook met hem de keurige fraaije platen in het dikwerf geroemde werk van VAN GOOL, en het zoo ver bragt, dat hunne werken somtijds alleen door de naamteekening konden onderscheiden worden, zoo is ten aanzien van TANJÉS kunstkarakter, op hem toepasselijk, hetgeen deswege van HOUBRAKEN gezegd kan worden. Alleen wordt het daarvoor gehouden, dat laatstgemelde in zijne graveerwijze over het geheel nog meer zacht en teekenachtig was. — Als de voornaamste van TANJÉS werken worden onder anderen ook bij BASAN opgegeven, de platen, die hij voor het beroemde Prentwerk der Galerij van Dresden geleverd heeft; verscheiden stukken uit de verzameling der vrolijke onderwerpen naar de schilderijen en teekeningen van C. TROOST; de afbeeldsels der Vorsten uit het huis der Prinsen van Oranje en Nassau, Stadhouders der Vereenigde Nederlanden; de Bijbelplaten door TIRION uitgegeven, en verscheidene portretten van aanzienlijke personen, predikanten en kunstenaars, naar de Schilderijen en teekeningen van vele beroemde meesters, doch platen naar zijn eigen Schilder- of Teekenwerk hebben wij niet aangetroffen.

Zijn afbeeldsel naar J. M. QUINKHARDS schilderij, door TANJÉ zelven in 1760 in het koper gebragt, stelt hem voor als een scherpziend navolger. Zijne linker hand houdt de plaat vast, waarop hij, met het graveerijzer in de regter, gereed is om zijne gelaatstrekken tot het nageslacht over te brengen. Zijn vrolijke kunstgenoot SIMON FOKKE noemde deze prent: TANJÉ bij de plank.

Toen de uitgaaf van het portret des Konings van Pruissen FREDERIK II, door P. TANJÉ gegraveerd aangekondigd werd, maakte de Dichter GERARD MUIJZER, ontevreden dat men voor een slecht gegraveerd portret van een Predikant drie Gulden en voor dit van den Koning slechts 12 Stuivers betaalde, het volgende vers:

Op den beroemden Plaatsnijder PIETER TANJÉ.

De Kunstenaar TANJÉ koos nommer vijf tot woning,
Zoo ons DE KLOPPER in zijn nieuwspapier berigt, (*)
Daar hij in 't koper schetst der Pruissen dappren Koning,
En bragt door snede op sneê, zijn beeltenis in 't licht.
Dat 's snijden naar de kunst! hier wordt geen bloed vergoten!
Maar 't geen elk een verbaast, is, dat een Oorlogsheld,
Min dan een Predikant van Amstels kunstgenooten,
Schoon van veel hooger rang, wordt in waardij gesteld;
Dien moet men grof geld ten aller duurst betalen,
Daar Koning FREDRIK slechts mogt twaalef stuivers halen (†).

Het uitmuntend portret van Willem van Haren, den Dichter, in burgerkleeding, door B. AKKEMA geschilderd is door TANJÉ in het koper gebragt, hetwelk van zeer hooge waarde wordt geschat en op hetwelk door den verdienstelijken Zeeuwschen Dichter Jan de Timmerman dit bijschrift werd gemaakt, ten jare 1748:

De Spiegel van de Trou de toetsteen van 't verstand,
Het Kroost der vrijheid, de eer van Neerlands dichtrenscharen,
De mond van Vrieslands Staat, het oog van 't Vaderland,
't Vermaak des Legers, en Oranjes regterhand,
Vertoont ons dus *Tanjé* in 't wezen van *van Haren*.

TACO HAJO JELGERSMA.

Hij was een Harlinger, in welke stad hij geboren werd den 24 October des jaars 1702; lust hebbende tot de schilderkunst, genoot hij daarin onderwijs bij zijnen landgenoot W. Vitringa, van wien wij vroeger spraken. Aanvankelijk legde TACO zich dan toe op het teekenen van scheepen en Zeegezigten, waartoe hem de Vriesche kust overvloedige gelegenheid aanbood; door vlijtige oefening en het geleide van zijnen kundigen Meester, maakte hij in dat vak dan ook goede vorderingen. Naderhand legde hij zich, ter verbetering van zijn bestaan, op het Portretschilderen toe en begaf zich naar Haarlem. Een aantal Portretten zijn dan ook door hem geschilderd: onder andere schilderde hij verscheidene Regenten van liefdadige gestichten te Haarlem. Ook teekende hij een aantal Portretten zijner kunstbroederen, naar schilderij of naar het leven, voor de verzamelingen der liefhebbers: zoo als voor die van den Wel Edelen Heer en Mr. G. W. van Oosten de Bruin, met wien JELGERSMA zeer vriendschappelijk verbonden was: blijkens hetgeen wij in de Geschiedenis der stad Haarlem van gemelden Heer de Bruin lezen, daar hij spreekt van het Portret van Laurens Jansz. Koster, door JELGERSMA naar eene zeer oude schilderij geteekend, en door J. Houbraken in het koper gebragt; die Heer noemt Hem, te dezer gelegenheid, een kundig schilder en zijnen waarden en zeer geliefden vriend.

Onder zijne Teekeningen van Zee- en Stroomgezigten met schepen of schuiten, veelal met bruinen inkt gewasschen en die in de kunstverzamelingen dikwijls voorkomen, vindt men er inderdaad fraaije als zijnde goed geteekend en natuurlijk behandeld; men bejammert dan ook dikwijls, dat deze Meester zich alleenlijk bij dat vak gehouden heeft. Wij zagen echter ook Graauwtjes of basreliefs van hem, die in den smaak van J. de Wit, het half verheven beeldwerk al vrij wel nabootsen en daarbij niet onbevallig geordonneerd: waren als in het huis van Mevrouw de Wed. Druijvestein naast de St. Janskerk te Haarlem.. T. H. JELGERSMA was een kundig en belezen man, zedig en zachtaardig van inborst. Hij leefde ongehuwd en overleed te Haarlem, alwaar hij sedert vele jaren woonde, den 18 Maart 1795, zijnde twee en negentig jaren en bijna zes maanden oud geworden. Zijn Portret door hem zelven geschilderd, werd door zijnen vriend Corn. van Noorde geëtst.

VAN EIJNDEN en v. D. WILLIGEN.
Leven der Schilders.

(*) Leijdsche Courant 29 Nov. 1756.
(†) Nagel. Poezij. Amst. 1760. p. 83.

Waarde Stadgenooten!

Een ongelukkig huisvader, bezwaard met een talrijk gezin, ziet zich in de noodzakelijkheid gebragt uwe milddadigheid in te roepen. Kieschheid doet hem wenschen onbekend te blijven, doch de Ondergeteekenden, die zich wel willen belasten met de ontvangst, van hetgeen gij voor hem zoudt willen afzonderen, vermeenen u te mogen verzekeren, dat uwe giften niet onnut of onwaardig zullen besteed zijn.

Leeuwarden, den 21 December 1843.
E. BONTJEMA.
L. SCHIERBEEK.

BERIGT.

De Ondergeteekende van verschillende zijden vernemende, dat het denkbeeld bij zijne Stadgenooten vrij algemeen is, als of bovenstaande advertentie ter gunste van hem en zijn gezin geplaatst zou zijn; acht zich verpligt, aangezien er door overeenkomst van omstandigheden in welke hij verkeert, tot dit vermoeden alzins aanleiding bestaat, te berigten: dat hij niet, noch zijn gezin in dezelve bedoeld wordt.

Zuidvliet te Leeuwarden,
1 Januarij 1844.
T. IJ. GATSONIDES.

Diakenen der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier, hebben met dankbaarheid ontvangen van een Onbekende eene somma van twee honderd Gulden, ten behoeve hunner Administratie.

Leeuwarden,
den 28 December 1843.
FONGER DE HAAN Jz.,
Tijdelijk Voorzitter.

Donderdag avond VERGADERING van het PROVINCIAAL FRIESCH GENOOTSCHAP.

SPAARBANK TE SNEEK.

De Directeuren der Spaarbank te Sneek, berigten den Deelnemers, dat de Inschrijving der verschenen Interessen in de Aanteekenings-Boekjes, zal plaats hebben in de maand Januarij 1844, telkens des Maandags, met uitzondering van den eersten, voormiddags van *elf* tot *een* uur, in het gewone Lokaal.

Sneek,
den 18 December 1843.
De Directie voornoemd,
I. WOUTERS, *Kassier.*
WM. VAN HAARST, *Boekhouder.*

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER TÆTSKE HOEKSTRA Huisvrouw van
N. OTTEMA,
Leeuwarden, den 24 December 1843.
Apotheker.

*** Op heden avond bezweek aan de gevolgen eener beroerte, onze zeer geachte Moei RIGTJE POPPES, Weduwe van KLAAS THOMAS BOETJE. — Zij bereikte den hoogen ouderdom van 94 jaren en circa 9 maanden.

Dankbaar voor haar langdurig bezit, geven wij hiervan, door deze kennis, aan Vrienden en Bekenden.

Oldeboorn,
den 23 December 1843.
K. T. BOETJE.
Mede uit naam der overige naastbestaanden.

*** Heden morgen ten elf ure, ontsliep zeer zacht, onze geliefde Zoon, HERRE, in den ouderdom van bijkans vijftien jaren.

Joure,
den 25 December 1843.
S. DE JONG.
J. DE JONG, geb. RINIA.
Strekkende tot bekendmaking aan Familie en Bekenden.

*** Heden overleed te Luttjelollum, in den bloeijenden leeftijd van bijna 24 jaren J. H. IJPMA. Echtgenoot van W. D. ANDELA.

Franeker,
den 26 December 1843.
W. D. ANDELA,
Wed. J. H. IJPMA.

HARLINGEN, den 28 December 1843. Heden avond ten 8 ure overleed in den jeugdigen ouderdom van circa 15 maanden ons geliefd jongst Dochtertje TRIJNTJE.

S. MIEDEMA.
A. MIEDEMA, geb. v. D. HEIDE.

HARLINGEN, den 28 December 1843. Heden overleed alhier Mejufvrouw GRIETJE SWART, Weduwe van den Heer JOUKE OLINJWS, in den ouderdom van 90 jaren en ruim 5 maanden.

*** Na een langdurig lijden overleed heden tot onze droefheid, onze waarde Zoon WIJBE, in den ouderdom van 33 jaren.

Bolsward,
den 28 December 1843.
P. DE VRIES, *Med. Doctor.*
W. DE VRIES, geb. VAN SLOTERDIJCK.

MAKKUM, den 28 December 1843. Het dochtertje ons den 25 dezer geboren, is ons heden in den vroegen morgen door den dood ontnomen.

W. OVERMEER.
M. OVERMEER,
geb. TERWISSCHA VAN SCHELTINGA.

*** Heden overleed zeer onverwacht onze hartelijk beminde Zuster SARA KLAZES PEL, in den ouderdom van bijna 36 jaren.

Dragten,
den 28 December 1843.
P. K. PEL.
Mede uit naam der overige Broeders en Zusters.
Eenige kennisgeving.

SNEEK, den 29 December 1843. Heden morgen ten 4½ ure overleed in den ouderdom van bijkans 29 jaren, de Heer Mr. CORNELIS WIERSMA.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 29 December 1843, *f* 35,00 à *f* 37,00.

BOTERPRIJZEN: bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 29 December 1843: *f* 37,00.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 30 December 1843.

NEDERLAND					Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	54⅝	55	54⅞
Dito dito.....	5 »	99⅝	99¾	99⅞
Domein-Losr.	5 »			
Amortis. Synd.	4½ »	94⅜	94½	94½
Dito dito	3½ »	79⅝	79¾	79⅞
Handel-Maats.	4½ »			
Dito 1837/39..	4½ »	101¾	102¼	102
O. I. Leening	5 »	99	99¼	99⅛
SPANJE.				
L.b. *Ard.* van 85 £	5 pCt.	20⅝	21	20¾
Dito onbep. Stuk.	5 »	17¾	18½	
Dito	3 »	31	31¼	31⅛
Ardoins Coupon		19¾	21	

PORTUGAL.				Gebl.
Neg. te Londen	3 pCt.	44½	45	44⅞
RUSLAND.				
1798, 1816....	5 pCt.	108¼	108⅜	108⅜
1828, 1829....	5 »	107¾	108½	108¼
Dito bij *Hope*..	4 »	90½	91	90⅞
Dito bij *Stiegl.*	4 »	89¾	90¼	90⅛
AMERIKA.				
Oblig............	5 pCt.			
Bank-Actien		6	6¼	6$\frac{3}{16}$
OOSTENRIJK				
Metaliek.... ..	5 pCt.	109	109¼	109⅛
W. B. bij *G. & Co*	5 »	106½	107	106¾
BRAZILIE.				
Obl. te Lond	5 pCt.			

Aand. Holl. Spoorw. Maats. 56¾, 57¼, 57, Bl. Gr. £ 100, 9¾, ¾, ⅞; dito onb. St. 9¾, ½, ⅜; dito onb. Coup. *f* 1$\frac{3}{16}$; Braz. 1843, 75, ½, ¼.

Integralen waren heden een weinig lager; 5 pCt. Werkl. Schuld en Losrenten O. Ind. Bezitt. zijn iets vaster geweest; de beide Sijndicaten prijshoudend.

De hooger koersen der Spaansche fondsen van Londen hebben op de 5 pCt. weinig invloed gehad, daar dezelve iets vaster waren, de 3 pCt. waren meerder gevraagd en hooger in koers; Portugal was merkelijker williger; Braz. iets beter; de overige buitenlandsche iets vaster.

HET PLAATSELIJK BESTUUR VAN WIJMBRITSERADEEL, zal, op Vrijdag den 19 Januarij 1844, des avonds ten 6 ure, in na te noemen Herberg, publiek voor den tijd van *twee* jaren, in te gaan den 12 Mei 1844, verpachten:

De DORPSHERBERG te Woudsend, met daarbij behoorende WAAG en VLEESCHHAL.

Sneek, den 30 December 1843.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
S. VAN WELDEREN RENGERS.
Ter ordonnantie van hetzelve,
S. WIJBENGA, *Secretaris.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN MENALDUMADEEL, convoceren door deze de onderhoudpligtigen van de voormalige Roode Tillé op het Oudland onder Marssum, om te compareren op Woensdag den 3 Januarij 1844, des voormiddags ten elf ure, ten einde op te nemen en bij welbevinding te sluiten, de Rekening van Gecommitteerden, en te ontvangen de bij kas overig zijnde gelden.

G. F. BR. THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.

Menaldum, den 23 December 1843.

Ter ordonnantie van dezelven,
A. G. VAN DALSEN FONTEIN.

Krachtens bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer Regter Commissaris in het faillissement van G. A. BROMMELEI, Koopman te Franeker, worden alle Crediteuren, welke hunne pretentien nog niet ter verificatie hebben aangeboden, voor de tweedemaal opgeroepen om op Donderdag den 11 Januarij e. k., des voormiddags ten 11 ure, te compareren in het locaal van de Arrondissements Regtbank te Leeuwarden, staande op den Wisjesdwinger aldaar, ten einde alsdan hunne pretentien in te leveren.

De Curator in voorn. faillissement,
G. SCHOT.

Aanbesteding bij geslotene briefjes:

Van het AFBREKEN van eene oude SCHUUR met VOORHUIZING, en het OPBOUWEN en met BOUWSTOF leveren van eene nieuwe SCHUUR met VOORHUIZING, op de Plaats van *P. G. Posthumus*, te Hallum; waarvan Bestek en Teekening, van stonden aan, ter inzage ligt, en de briefjes, *vóór* of op den 8 Januarij 1844 ingezonden moeten worden bij den Kastelein S. E. DE VRIES, te Hallum.

De Notaris MEIJER, te Bolsward, zal publiek, tegen uitloving van strijk- en verhooggeld, aan de meestbiedende presenteren te verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE cum annexis, met STALLING voor 9 Koeijen en 1 Paard, een ruime HIEMINGE en BLEEK, staande en gelegen achter de Huizen te Bolsward, wijk A, no. 46, ten Kadaster bekend sectie A, no. 518, bij den eigenaar *IJ. G. IJntema* in gebruik; den 12 Mei 1844 vrij te aanvaarden.

Wie hieraan gading maken, komen op Zaturdagen den 6 Januarij 1844 bij de beschrijving, in het Logement het Fortuin te Bolsward, en den 13 dierzelfde maand bij de finale toewijzing, in het Heeren Logement aldaar, telkens des avonds ten 6 ure.

Verkooping eener Zathe en Landen te Heeg.

De Notaris G. S. ZIJLSTRA, te Heeg, zal op geregtelijke autorisatie, publiek bij verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene zeer uitmuntende vruchtbare ZATHE en LANDEN, met eene ruime HUIZINGE en SCHURE, VARKENSHOK, HIEMINGE, HOVINGE, SCHIPHUIS en WATERMOLEN cum annexis, groot volgens het Kadaster 39 bunder 54 roede en 10 el, staande en gelegen alles aan elkander onder Heeg, bij *IJke Attes de Boer* in gebruik; op Sint Petri en 12 Mei 1844 vrij te aanvaarden; waarop geboden is per 36¾ roede *f* 180, bedragende in het geheel *f* 19350.

Wie gading maken, komen op Donderdag den 11 Januarij 1844, des namiddags ten 2 ure, ten huize van *Ulbe Idzes Bergsma*, Herbergier te Heeg, bij de finale toewijzing, en koope op Conditien inmiddels bij den Notaris te vernemen.

DEZELFDE NOTARIS, zal, op tijd en plaats voormeld, nog finaal verkoopen:

Een stuk GREIDLAND, gelegen op de Langewarren onder Hommerts, groot in naam en faam 2 bunder en 20 roede; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 85, zijnde over het geheel *f* 510.

PUBLIEKE VERKOOPING
van uitmuntende Veenlanden,
TE NIJEGA, IN DE GRIETENIJ HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE.

MR. H. J. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum, zal, op autorisatie der Arrondissements Regtbank te Sneek, in het openbaar, onder genot van verhooggeld presenteren te verkoopen:

1. Eene zeer uitmuntende ZATHE en LANDEN, staande en gelegen te Nijega, en op de kadastrale Plans en Leggers der gemeente Koudum bekend in sectie C, onder de nummers 397, 398, 399, 406, 407, 408, 409, 418, 419, 420, 422, 423, 424, 425 en 510, geheel groot 15 bunder 35 roede 60 el, hebbende een kadastraal inkomen voor de ongebouwde eigendommen van *f* 232.22, en van *f* 15 voor de gebouwde eigendommen, thans bewoond tot Sint Petri en 12 Mei 1844 bij den mede-eigenaar *B. S. Meina*, en alsdan vrij te aanvaarden.
2. Eene zeer uitmuntende ZATHE en LANDEN, mede staande en gelegen te Nijega voornoemd, en op evengenoemde kadastrale stukken bekend in sectie B, onder de nummers 59, 164, 167 en 168, sectie C, nos. 349, 350, 351 352, 353, 354, 355, 393, 396, 400, 402, 403, 404, 405, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 421, 507, 508 en 509, voor eene gezamenlijke inhoudsgrootte van 36 bunder 84 roede 50 el, hebbende een kadastraal inkomen van *f* 567.01 voor de ongebouwde en van *f* 27 voor de gebouwde eigendommen, tot aan Sint Petri en 12 Mei 1844 verhuurd aan en bewoond door den mede-eigenaar *K. P. Hoogeboom*, en alsdan vrij te aanvaarden.

Beide Zathen en Landen zijn gelegen in den grooten Noordwolder Veenpolder aan den Noordoostkant en belend aan de algemeene Nijegaster Vaart.

Belast met 39 floreen 10 stuivers 10 penningen; in veertien perceelen nader bij Billetten omschreven.

Wie gading maakt, kome op Vrijdag den 12 Januarij 1844 bij *E. Hoekstra*, te Balk, bij de finale toewijzing, des namiddags ten 3 ure, en koope op alsdan voor te lezen Conditien, die inmiddels ten Kantore van bovengenoemden Notaris te vernemen zijn, alwaar tevens de extracten der kadastrale Plans en Leggers ter inzage liggen.

B O E L G O E D.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, Eerste Arrondissements Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op Woensdag den 10 Januarij 1844, des voormiddags ten tien ure, ten huize van *Lolke Jans Doting*, Landbouwer op Wammert onder Oosterlittens, verkoopen: BOERREREEUW en BESLAG, MEUBELEN, HUISGERADEN, enz., bestaande hoofdzakelijk in: 10 zwart bonte melke Koeijen, 3 roodbonte Dito, 4 zwart bonte eerste Kalfszieren, 4 zwart bonte Kalven, 1 rood bont Dito, blaauw bles Ruinpaard, 2 Varkens, ongeveer 45000 Ned. ℔ Hooi, 2 Hooiwagens, Chais, 2 Aardkarren, koperen Kaasketel, 10 koperen en 10 houten Emmers, Karn met koperen hoep, Kaaspers, 36 houten Aden, Bootje met Mast en Zeil; voorts eiken Kabinet, dito Secretaire, ipen Chifonière, Staartstukklok, Tafels, Stoelen, Koper, Tin en Aardewerk; zoo mede smal Gouden Oorijzer, 10 zilveren Lepels, zilveren Tabaksdoos, 2 dito Sporens, Kerkboek met twee zilveren haken, Mans Lijfdragt en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

De Notarissen G. PEETING, te Heerenveen en A. R. VAN VOORST, te Gorredijk, zullen, op Zaturdag den 13 Januarij 1844, des avonds ten 6 ure, ten huize van *P. J. Fonk*, Kastelein in de Zon te Heerenveen, publiek bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

1. Eene fraaije HEEREN HUIZINGE, voorzien van een Voorkamer, Kelderskamer, Achterkamer, twee Bovenkamers, Keuken, Kelder, Zolders en Vliering, Regenwatersbak en opene Binnenplaats, benevens vrije STEDE, GROND en BLEEKVELD, staande op het fraaist gedeelte van de Lindegracht te Heerenveen, en aldaar gequoteerd met no. 26.
2. Eene ruime STALLING en WAGENHUIS, achter gemelde Huizinge, in de Oude Kerkstraat uitkomende.
3. Een stuk best GREIDLAND, gelegen achter Lanenburg en Heerenveen Engwirden, kad. gem. Tjallebird, sectie A, no. 1819, groot 0,97,80.
4. Een stuk best GREIDLAND aldaar, sectie A, no. 1820, groot 0 92,80.

In eigendom behoorende aan de Erven van wijlen den Heer *J. H. Wyndels*.

BIJ GESLOTENE BRIEFJES TE HUUR, voor den tijd van *vier* jaren, in te gaan Petri en Mei 1844: Eene ZATHE en LANDEN, onder Bergum, groot over het geheel 27 bunder en 56 vierk. roede, Greid- en Hooilanden, thans bij *Siebe Jolles de Boer* in huur. Condities te vernemen bij J. J. DONKER, in het Grietenijhuis te Lemmer, en bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden; zullende de briefjes franco moeten bezorgd worden vóór of op den 12 Januarij 1844, bij J. G. PATER, te Leeuwarden.

Verhuring van Losland.

1. Een stuk GREIDLAND, groot 4 bunder en ruim 4 roede, bij de Zathe Saxenoord. 2. Een stuk DITO, gelegen als voren, groot 2 bunder en ruim 20 roede; en 3. Een stuk DITO, mede aldaar gelegen, groot 4 bunder en ruim 40 roede; alles onder Arum; tot St. Petri 1844 in gebruik bij *Pier Augustinus Lijcklama à Nijeholt*. Condities te vernemen en adres in persoon of met gefrankeerde brieven bij Mr. SIMON ANDREAS VERWEIJ, Procureur te Sneek; uiterlijk vóór 20 Januarij 1844.

Een Intrek te huur,

Op den 12 Mei e. k.; letter K, no. 4, thans bewoond door den WelEd. Gest. Heer *J. W. Tromp*. Adres bij den Heer N. T. HAVERSCHMIDT, alhier.

Een Intrek te huur,

Op Mei eerstkomende. Te bevragen bij H. BEINTEMA, bij de Amelandspijp alhier.

Door vertrek naar elders uit de hand te koop:

Een voor weinige jaren nieuw gebouwd HUIS en HOUTSCHUUR, met TIMMERWINKEL, staande in den dorpe Ee. Nadere inlichting bij den eigenaar en bewoner H. RAADSMA, aldaar. *Brieven franco.*

Al wie iets te pretenderen heeft van, of verschuldigd is aan T. F. WIERSMA, Koopman te Workum, gelieve daarvan opgave en betaling te doen, vóór den 1 Februarij 1844, aan H. BRANDENBURGH, Boekhandelaar te Workum.

Logement en Koffijhuis het Nieuwe Duinkerken,
OP HET GROOT SCHAVENEK TE LEEUWARDEN, LETT. E, No. 86.

De Ondergeteekende maakt door deze aan het geëerd reizend Publiek alsmede aan zijne Stadgenooten bekend, dat hij zijne Huizinge, door uitbreiding en vertimmering, heeft ingerigt tot het ontvangen van vele Reizigers, en houdt zich overtuigd, wat de localiteit aanbetreft, hieraan niets zal ontbreken. Dat hij tevens eene zijner Zalen tot KOFFIJHUIS heeft ingerigt, welke met den 6 Januarij a. s. zal worden geopend, wanneer de Ondergeteekende de eer zal hebben, met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad, te laten Verbillarten: *Eene EXTRA BRILLANTE QUEUE*; waartoe hij alle Heeren Liefhebbers vriendelijk uitnoodigt. Zullende een aanvang nemen des avonds ten 7 ure. Zijnde bovengenoemde Zaal mede zeer geschikt tot het houden van DANSPARTIJEN als anderzins.

De Ondergeteekende vleit zich met een talrijk bezoek, zoo wel wat zijn Logement betreft als het Koffijhuis, en recommandeert zijne BILLART aan alle Heeren Liefhebbers ten vriendelijksten aan; hebbende herzelve *expres* laten vervaardigen naar den nieuwsten smaak, door den Heer *W. Kloppenburg*, te *Amsterdam*.

Tevens de vrijheid nemende, zich ten vriendelijksten aan te bevelen in het gunstig aandenken van Heeren Notarissen; zijnde zijne Huizinge mede zeer geschikt tot het houden van VERKOOPINGEN enz.

Leeuwarden, den 1 Januarij 1844. J. J. G. GÖCKE.

De Ondergeteekenden, Kooplieden in HOUT enz., handel doende onder de Firma van BORGER en GEERTS, maken door deze bekend, dat zij voornemens zijn, met het einde van dit jaar hunne Vennootschap te ontbinden, om vervolgens genoemden Handel ieder op zijnen eigenen naam en voor zijne bijzondere rekening voort te zetten; zij bedanken alzoo bij dezen voor de gunst en het vertrouwen aan de tegenwoordige Firma geschonken, en bevelen ieder in het bijzonder, zich bij voortduring in de gunst en het vertrouwen hunner begunstigers aan; — de vereffening van de loopende zaken der Firma blijft voorloopig aan de beide Deelgenooten opgedragen.

Joure, den 23 December 1843.

JOH. H. BORGER.
SIMON GEERTS.

De Ondergeteekende, Voogd over de Kinderen van wijlen JAN RONDEMA, daartoe door medewerking en ondersteuning van Vrienden in staat gesteld, voornemens zijnde, ten hunnen behoeve de CEMENT-FABRIJK, alsmede den handel in STEEN en KALK, PANNEN enz. na den 1 Januarij a. s. te continueren, beveelt deze ouderloozen in de deelneming van voormalige begunstigers hunnes Vaders en de voorspraak van het Publiek.

Sneek, den 29 December 1843. M. N. MOLENAAR.

Tegen eene belooning van *f* 200 's jaars, wordt gevraagd iemand toegelaten tot het geven van Onderwijs in het Lezen, Schrijven en Rekenen, om dagelijks dat Onderwijs te geven aan jonge Kinderen en verder werkzaam te zijn aan een Kantoor.

Die hiertoe genegen is wordt verzocht zich, liefst in persoon of anders met vrachtvrije brieven te vervoegen bij den Onderwijzer D. S. HOLLENGA, te Almenum.

Bij G. PORTIELJE, te AMSTERDAM, komt op heden van de Pers, en is alom verzonden:

I. **De Twee Vaandrigs,**
OF DE AANSLAG OP AARDENBURG IN 1672,
een oorspronkelijk Nederlandsch verhaal, door G. P. L. WALDHOUWER, in *twee deelen kompleet*, met gegrav. Titel en Vignetten, à *f* 3,75.

II. **TITAN,**
OF DE EDELE JONGELING, IN DEN STRIJD MET DE MENSCHEN, HET LOT EN HET LEVEN.
Naar het Hoogduitsch van JEAN PAUL, Schrijver van de XXV Hoofdstukken *vol Distelen en Doornen*. Met Vignetten in twee deelen compleet *f* 7,50.

III. **DARNLEY,**
MISDAAD EN VERGELDING, OF DE ONTMOETING VAN HENDRIK VIII EN FRANS I bij Ardres, door G. P. R. JAMES Esq, in 3 deelen, met Gegraveerde Titels en Vignetten, à *f* 6,90.

IV. Reizen en Lotgevallen van
LODEWIJK VERMEER,
IN DE NEDERLANDSCH OOST-INDISCHE BEZITTINGEN. Met Platen en eene extra groote, zeer uitvoerige wetenschappelijke Kaart van de Oost-Indien. Prijs *f* 2,40.

De aangename en onderhoudende lektuur, zoowel als de nuttige strekking van deze Reisbeschrijving met de Kaart, maken dezelve hoogst belangrijk voor allen, die prijs stellen, om zich met de ware kennis van onze O. I. Bezittingen bekend te maken.

Bij U. F. AUER, te MIDDELBURG, komt op heden van de Pers en is alom verzonden:

I. **HANDLEIDING** tot het Doelmatig Boekhouden op een
LANDELIJK BEDRIJF,
DOOR J. G. J. VAN DEN BOSCH,
Lid der Kommissie van Landbouw in *Zeeland* en van onderscheidene Binnen- en Buitenl. Genootschappen, à *f* 2,25.

II. **De Veredelde Schapenteelt,**
in verband gebragt met den Landbouw in Zeeland,
in het belang zoowel van Grondeigenaren als van Landlieden, door J. G. J. VAN DEN BOSCH, *Lid, enz.*, à *f* 1,20.

Zijnde beide BEKROONDE ANTWOORDEN, op twee door de ZEEUWSCHE COMMISSIE van LANDBOUW UITGESCHREVENE PRIJSVRAGEN.

NB. Berigt aan Heeren Boekhandelaren: Alle aanvragen om bovengenoemde Werken moeten aan G. PORTIELJE, te *Amsterdam*, geschieden; hebbende de Uitgeve hiervan op zich genomen.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.